

Es diu que tota fotografia és el reflex de la realitat objectiva –al nivell que sigui–; però també s’afirma que darrere de tota fotografia hi ha qui ha premut el botó. I és aquí on ens trobem amb una personalitat molt complexa, Carles Fontserè, que el pas del temps i el coneixement de la seva trajectòria global ens mostra –diuen uns– equívoc, o coherent –segons d’altres– en relació amb les circumstàncies que a cada moment –com tothom– va haver de viure. Fontserè és un jove amb capacitat manual i intuïtiva que als 20 anys es troba amb la responsabilitat d’haver de crear uns cartells –*des affiches*– que tinguin la força plàstica d’aixecar els ànims d’una societat que ha estat greument agredida. A partir del juliol del 1936 es crea a Catalunya la Comissaria de Propaganda, que passa a estar, en aquelles circumstàncies, sota el domini executiu de la CNT-FAI. El jove, als 20 anys, assumeix el rol de desvetllar, a través de la plàstica, l’impuls de la lluita per la llibertat, per la producció de mitjans per poder-la portar a terme i perquè, pel combat, puguem fer front a un enemic declarat, ofensiu i de malparir. El xicot hi respon perfectament. Però al cap de tres anys l’ensulsiada ho llança tot en orris. Per la responsabilitat evident adquirida davant l’enemic esdevingut vencedor, cal fugir, i el xicot passa a França. És evident que no tot sol, sinó amb més d’un milió de persones més o menys igualment compromeses políticament. Passa el que passa i, en aquesta ocasió, passem de llarg. Però al cap d’uns quants mesos els alemanys nazis envaeixen França.

23 o 24 anys té aquell jove cartellista. Cal viure i espavilar-se en un àmbit individual o, per alguns, familiarment. Ho aconseguim: la seva capacitat com a dibuixant i creador li permet col·laborar amb una revista francesa –*La Gerbe*–, si no pronazi, sí admiradora del projecte alemany d’una nova Europa. Cert, no és l’únic que ho fa. Per ell, pel que sembla i diu en les memò-

Fontserè, el fotògraf, a Londres

L’exposició que comentem, i que es pot veure al Palau Solterra de la Fundació Vila Casas, porta el títol de *Relat cartogràfic*. Advertència: la cartografia és un coneixement instal·lat de ple en el temps

per Arnau Puig

Carles Fontserè. *Relat Cartogràfic*. Exposició comissariada per Natàlia Chocarro i Mercè Vila.

ries, l’estada a París és una experiència exaltant que l’invita a considerar moltes coses sobre el que viu i ha viscut i sobre la societat en general, amics, col·legues de tot tipus i saludats.

Derrotats els nazis, Fontserè aconsegueix anar a viure als Estats Units i, a partir del 1958, decideix dedicar-se expressament a la fotografia. Nova York i el país en general és un pou sense fons per *veure* el mai vist en totes les dimensions i intencions possibles i imaginables. Arribarà a obtenir uns 42.000 clixés. La ciutat –les ciutats– esdevé la realitat manifestada sense pal·liatius: misèria, sexe, opulència, lluita existencial, arbitrarietats, disbauxa i ascetisme.

Però ara ens hem de centrar en Londres, on fotografia també unes quantes imatges. Hi és present també l’existència atrafega-

da, disbauxada, desenfadada, capriciosa. Els Beatles, els Rolling Stones... hi són presents, si no en la imatge sí en l’ambient, i les noies mostren sense complexos les seves cames a qui les vulgui prendre en consideració.

De sobte som nosaltres, els ulls i cervells crítics, els que ens plantegem: quin és el Fontserè autèntic. Ho són tots; l’existència real s’ha imposat a la vida; cadascú n’estableix el seu projecte. Les morals, les ètiques, són valors socials i cada societat i cada moment, cada estament social, té els seus valors oportuns.

Un epíleg: Fontserè és català i a Catalunya, en temps del franquisme, succeí exactament el mateix que Fontserè va fer mentre va viure. En temps de la Guerra Civil d’aquesta tipologia humana en dèiem *emboscats*. Tots ens coneixem!, eh?